

Eén miljoen jobs gingen verloren de laatste decennia. Hoe kunnen wij ze terughalen?

WorkForAll

Eric Verhulst, voorzitter

Debatavond 7 mei 2007

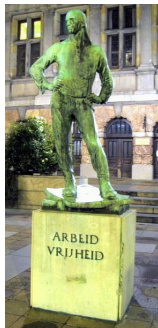
www.WorkForAll.org

7 mei 2007

Work is a fundamental right

1

Overzicht

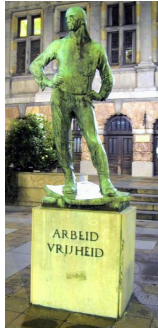
- Voorstelling WorkForAll
- De debattanten
- De uitdaging vandaag en morgen
- Het structurele probleem: feiten
- Principe oplossing: systeem denken
- Het structurele antwoord
- Oproep en besluit

7 mei 2007

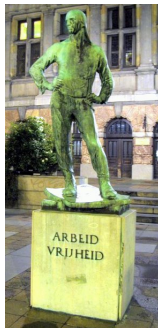
Work is a fundamental right

2

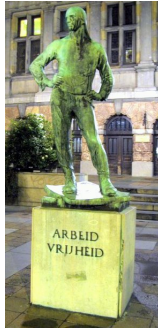
www.WorkForAll.org

- Onafhankelijke socio-economische denktank °1 mei 2004
- Focus: recht op arbeid (in alle vrijheid)
=> productieve tewerkstelling herstellen
- Benadering:
 - Feiten en data
 - Durven doordenken en gezond verstand
 - Studies, analyses en commentaar
- Uitgangspunt:
 - arbeid vergt zelfbeschikkingsrecht, arbeid geeft welvaart, arbeid geeft welzijn

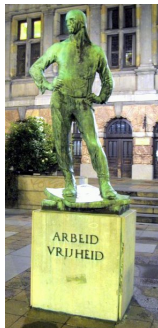

Debattanten

- Guido Meulenaer (Trends)
- Koen De Leus (auteur van 'Naar Grijmland: de uitvaart van onze welvaart')
- Prof. Jef Vuchelen (VUB)
- Sonja Teughels (adjunct-directeur kenniscentrum VOKA)
- Johan Bortier, Directeur UNIZO-studiedienst

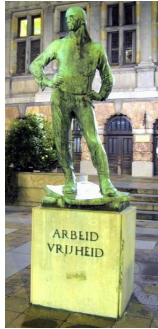

De Uitdaging: Hoe de welvaart bestendigen?

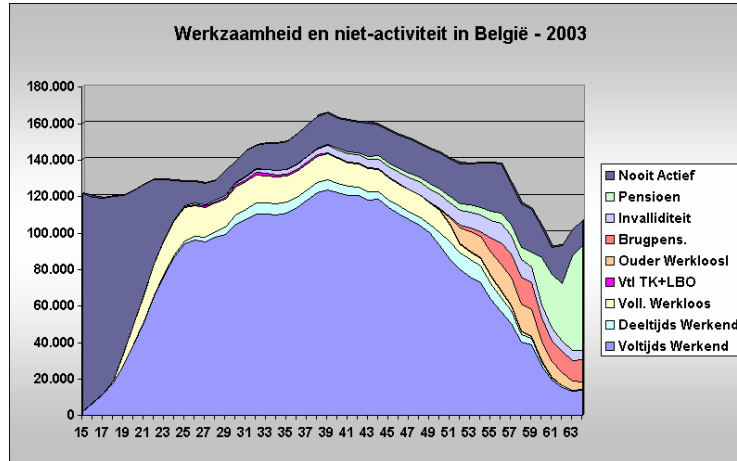

To work or not to work

- “officeël” werkloos 14,1 % of 705 000
- Maar werkelijkheid is wel anders
 - RVA betaalt aan 1 200 000 mensen
 - 9 miljard/jaar (om niet te werken)
 - 185 000 “inactief” (o.a. Loopbaanonderbreking)
- Andere inactieven:
 - 110 000 bruggepensioneerden
 - 74 000 op pensioen en < 65 jaar
- Meer dan 25 % van bevolking op arbeidsleeftijd wordt betaald op voorwaarde dat ze niet actief zijn!

Visueel

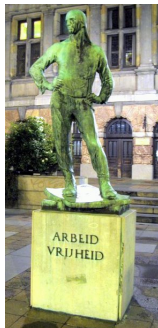
Bron:
npdata

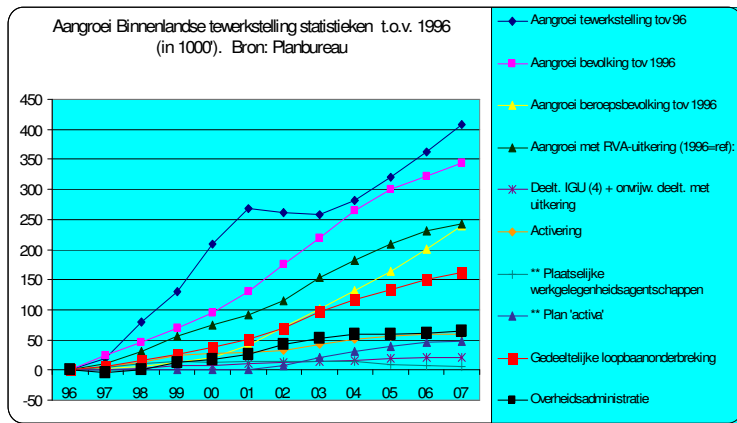
7 mei 2007

Work is a fundamental right

7

Evolutie: aangroei jobs is eerder statistisch

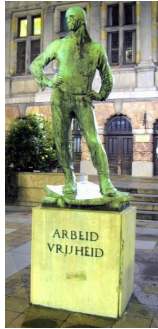
Groei tewerkstelling is sterk gesubsidieerd
(ten koste van jobs in privé-sector op langere termijn)

7 mei 2007

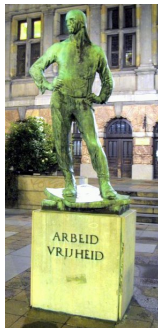
Work is a fundamental right

8

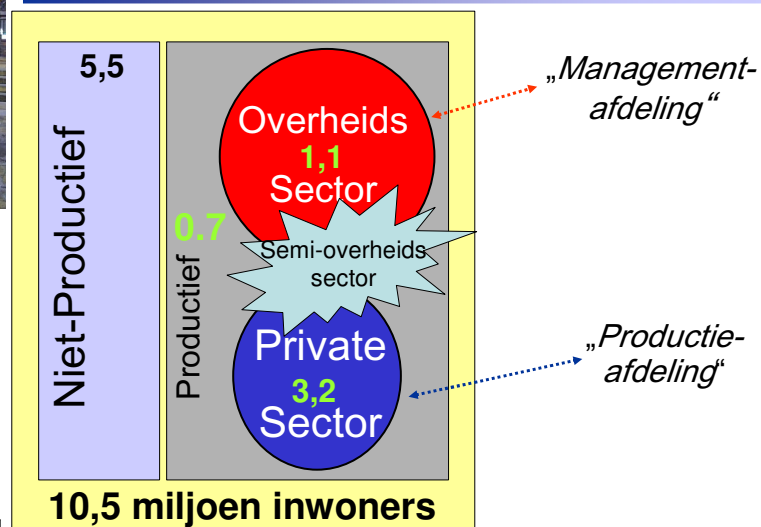

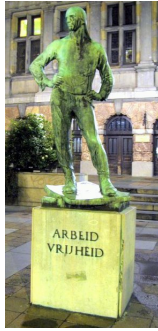
Vergrijzing en migratie

- Aantal gepensioneerden (1,7 mio) stijgt
 - Financiering is via loonbelasting
 - Nu al 15 miljard privé + 10 miljard overheidspensioenen
 - Medische kost (15 miljard) stijgt met ouderdom
- Financieringsvlak dalend
 - Gebrek aan ondernemerschap
 - Consumptie wordt hedonisme
 - Emigratie van hoog geschoolden
 - Immigratie van laag geschoolden
 - Massale werkloosheid (50%)
- Wie zal dan blijven werken en betalen?
 - Morele plicht t.o.v. volgende generaties

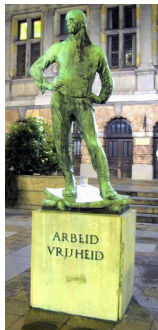
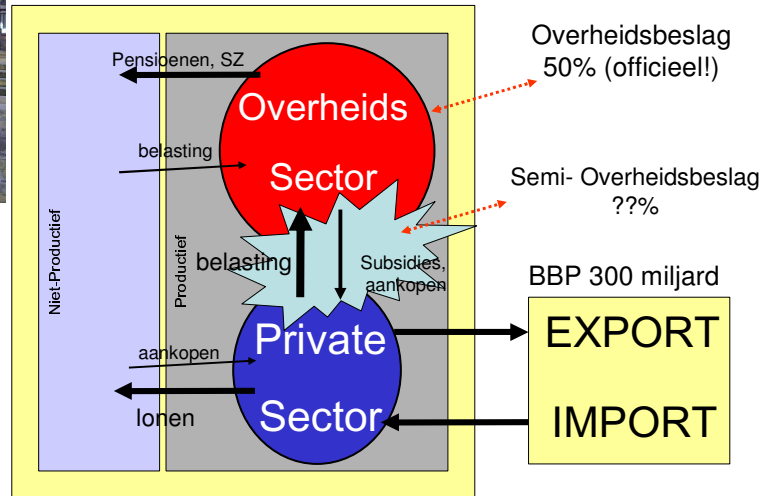

Een land als een bedrijf (holding)

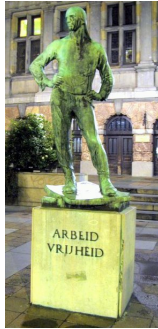

Een land als een bedrijf (holding)

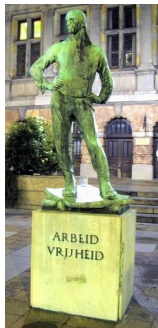
Hoe groot is het draagvlak?

- Grosso mode helft actieven draagt productief bij of maar een kwart van de bevolking!
- 70 % begroting dient voor lonen en uitkeringen
 - = consumptie, geen investeren
- Aangroei overheidspersoneel:
 - 800 000 vast benoemd
 - 250 000 contractuelen
 - Verdubbeling op 50 jaar tijd
 - Belasting op arbeid bij overheid is boekhoud operatie !

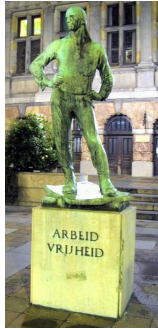
Financieringsproblematiek

- Financiering nu op basis van lopende belastingsinkomsten: hoe zeker is dit?
- Overheidsschuld nog zeer groot
 - Actuele schuld = 1 x BBP
 - Pensioenschuld = 3.5 x BBP
 - Elke Belg heeft schuld van 150 000 €
- Weinig tot geen kapitaal opbouw
 - Tenzij men zelf gespaard heeft
- Investerings < 2 %
- Keynesiaanse politiek: consumptie
 - Multiplicator factor zeer laag

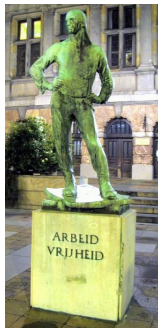
Wat is het verloren draagvlak (1)?

- Grosso modo: 1,2 miljoen productieven zijn nu verloren
 - (+ gepensioneerden, ...)
- BBP: afgerond 300 miljard
- Productiviteit: 94000 euro/ actieve in private sector (grofweg)
- Verlies: 112 miljard – 22% zwart (66 miljard) + 9 miljard
 - = 56 miljard welvaartsverlies

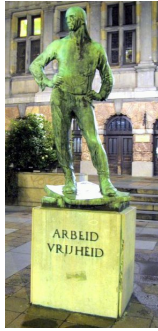
Wat is het verloren draagvlak (2)?

- ECB studie 2003 EU overheidsefficiëntie
 - Input-efficiëntie: 0.66
 - Output-efficiëntie: 0.79
 - Totaal: 0.52, rank 19
- Small is beautiful volgens dezelfde studie:
 - Small gov: $0.98 * 0.96 = 0.94$
 - Medium gov: $0.81 * 82 = 0.66$
 - Big gov: $0.65 * 0.83 = 0.54$
- Verloren welvaart: $150 * 0.48 = \underline{72 \text{ miljard}}$

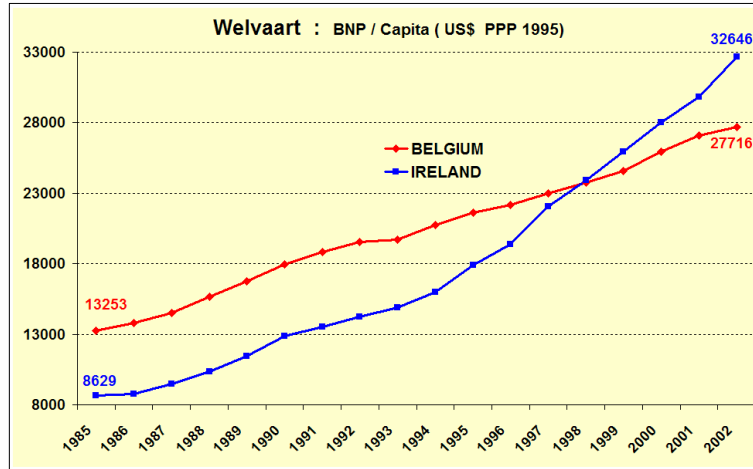

Totaal potentieel: helft BBP

- $56 + 72 = \underline{128 \text{ miljard}} \Rightarrow$ bijna helft BBP
- Lost opportunity cost:
 - Lagere groei \Rightarrow cumuleert snel
 - Gemiste investeringen
 - Toenemende groep armen
 - Welzijn, ruimte voor diensten
 - Hogere werkdruk
- Ierland als voorbeeld dat het kan:
 - Overheidsbeslag 50% \Rightarrow 35 %
 - vanaf jaren '80 groei $> 5\%$
 - Toen: armste land (BBP/capita 50 % België)
 - Nu: rijkste land (BBP/capita 125 % België) en royaal sociaal en pensioen beleid.

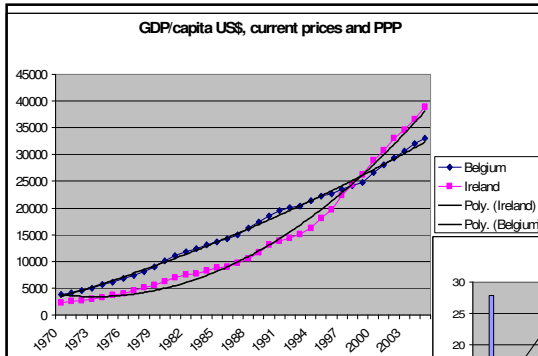
Dit is geen utopie

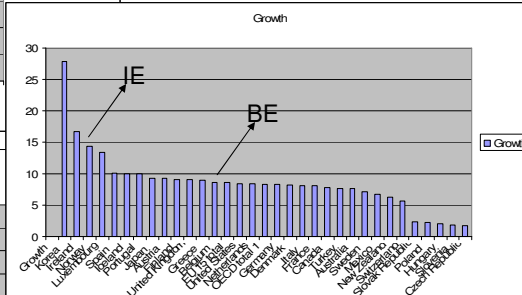
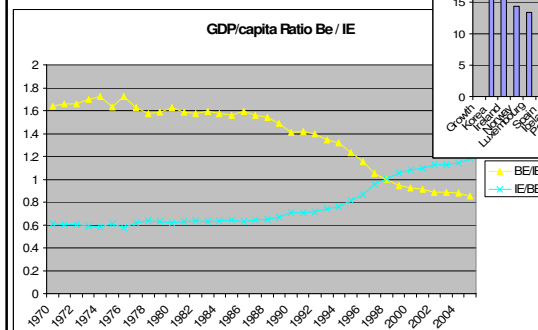
7 mei 2007

Work is a fundamental right

17

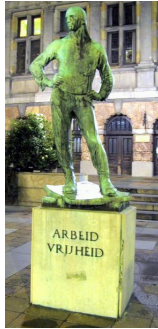

Dit is geen utopie

al right

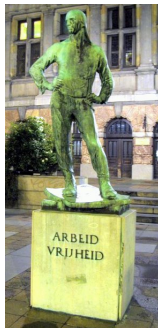
18

Passieve Welvaartstaat heeft gefaald

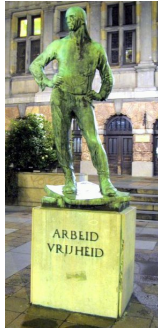
Alleen consumptie bevorderen genereert
geen welvaart op lange termijn:

Krekels vs Mieren

Hoe sociaal is het Belgische systeem? (idem EU)

- 1,2 miljoen RVA trekkers:
 - Nieuwe under-class in wording
- Discriminatie in sociale statuten
 - Ambtenaren, bedienden, arbeiders, zelfstandigen, werklozen, thuiswerkende partners, ...
 - Uitermate discriminerende bescherming
 - Rol voor Centrum Gelijke Kansen ? (sic)
- Inkomsten fiscaliteit
 - Laagste inkomens betalen meest in % (!)
 - Hogere inkomens minst in %
 - De investerende/sparende belg wordt meest beboet
 - Arbeid wordt beboet
 - Inactiviteit is een “kleefmat” geworden
 - Hoe “moreel” is dit?

Structurele misgroei

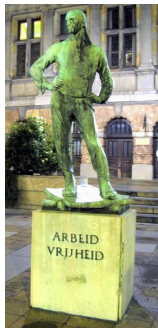
- **Netto lonen** te laag (neerwaartse druk wegens fiscale en sociale afhoudingen)
 - vandaar demotivatatie werknemers, liever stempelen
 - ondernemers vinden moeilijk werkrachten
- **Bruto loonkost** te hoog
 - vele laaggeschoolden kunnen tegenwaarde niet presteren en zijn gedoemd tot werkloosheid
- Te hoge werkdruk => stress
- Gevaar concurrentievermogen ondernemingen
- Delocalisatie naar buitenland.
- **Oorzaken :**
 - Misgroei overheid die teveel kost
 - Misgroei sociale zekerheid
 - Sluipende belastingsverhoging wegens niet-indexeren
 - Geniepig !

7 mei 2007

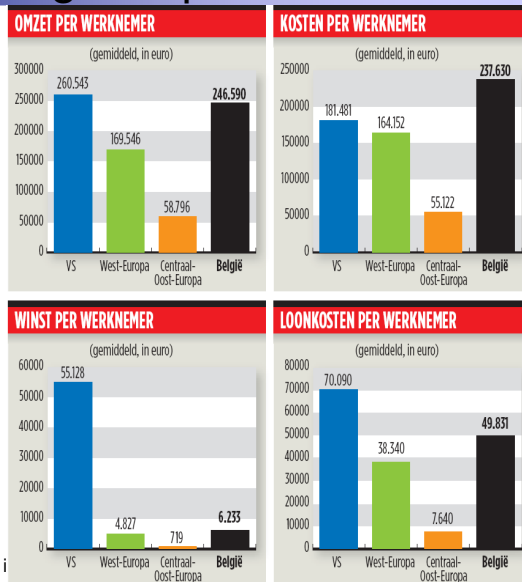
Work is a fundamental right

21

Productiviteit hoog, maar loonbelasting competitiviteitskiller

- Bron: PWC
- Studie op 400 grote bedrijven
- Gevolg:
Ook 30% Minder opleiding!

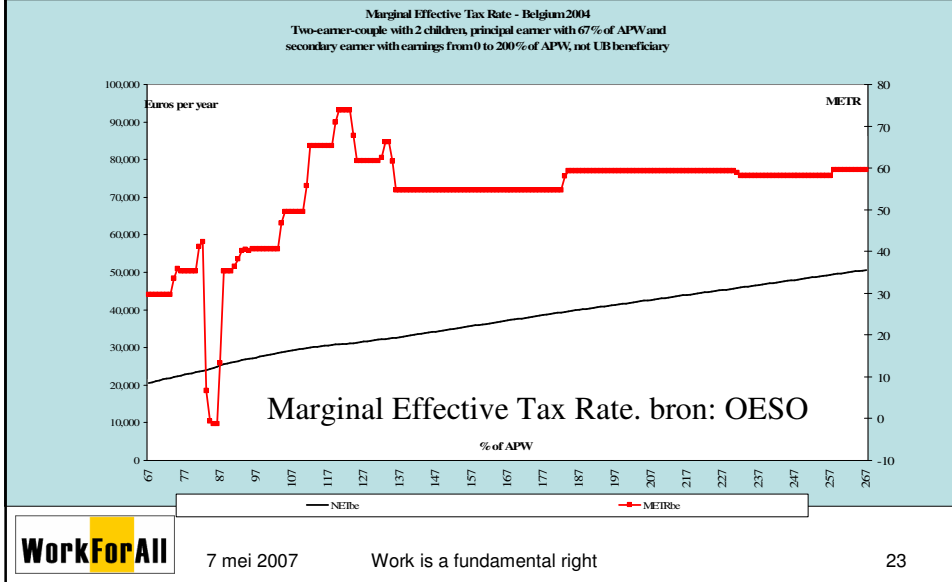

7 mei 2007

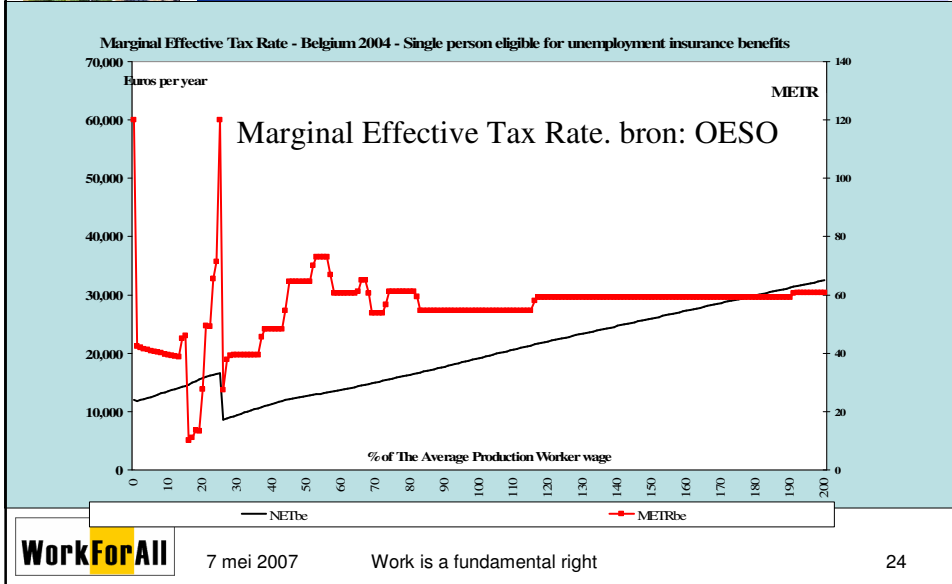
Work i

Huidige complexe inkomstenbelasting is armoede bestendigend

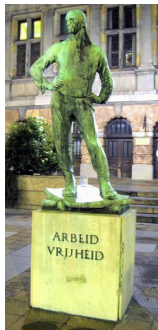
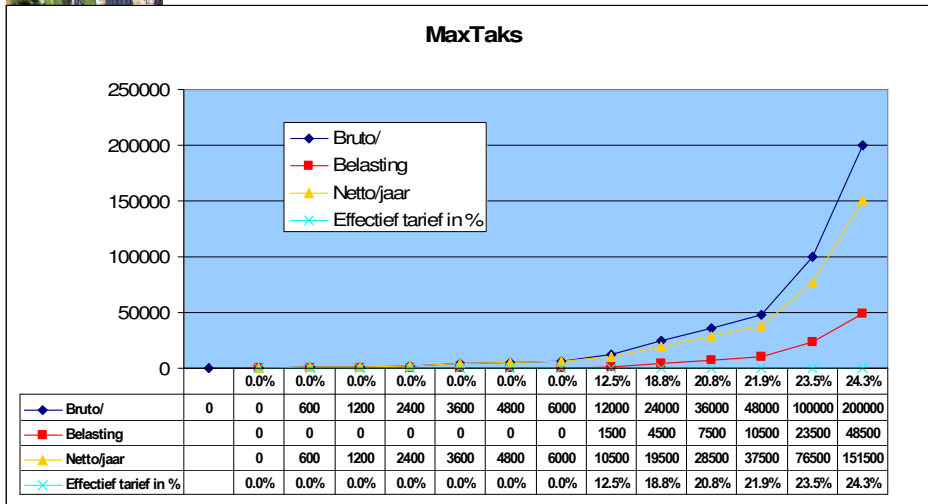

Huidige complexe inkomstenbelasting is armoede bestendigend

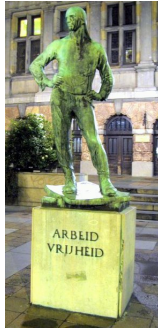

MaxTaks progressief en sociaal (= vlaktaks met vrijstelling)

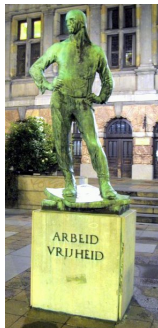

Hoe “duurzaam” is het Belgische systeem? (idem. EU)

- Investeringsontmoediging
- Sparenontmoediging
- Consumptiebevordert: cultuur van hedonisme en “gratis” politiek
 - “panem et circenses”
- Werkdruk heeft zijn grens bereikt
- Duurzaamheid = efficiëntie
 - ECB: overheid 50% teveel. Duurzaam?
 - Lage structurele investeringsgraad (< 2%)
 - Marktwerking dikwijls aan banden gelegd

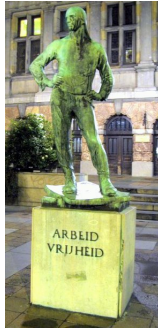

Systeemdenken

Benadering: systeemdenken

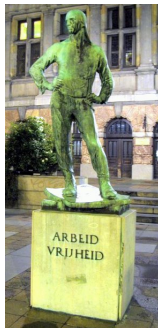
- Geen ideologie, maar efficiëntie van het systeem moet doel zijn
- Holistisch denken:
 - Lange termijn effecten van interventies
 - Beslissingen op laagste niveau ipv. centraal
 - Terugkoppeling op alle niveaus
- Huidige complexiteit is een teken van:
 - Entropie: verkalking en misgroei
 - Basisprobleem niet (meer) begrepen
 - Inefficiëntie, 100 jaar compromissen

Zelfs Keynes wist het

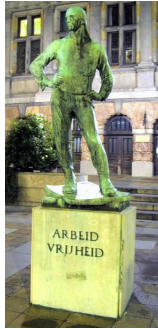
“The important thing for government is not to do things which individuals are doing already, and to do them a little better or a little worse: but to do things which at present are not done at all.” (1937)

=> Geen micro-beleid maar lange termijn beleid is vereist. Enkel essentiële taken

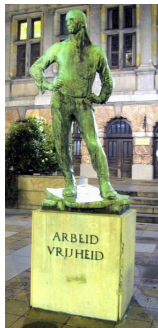
Sociale Zekerheidssysteem (1)

- Principe:
 - Inkomsten of geen inkomsten
 - Via werk of via vermogen
 - Geen inkomsten => eerste lijns SZ
 - Inkomsten => bijdrage tot persoonlijke kapitalisatie (tweede lijns pensioen)
 - Lopende uitgaven:
 - via consumptiebelasting
 - Reserves opbouwen voor de zwakke periodes
- Universeel van geboorte tot dood
- Universeel voor iedereen:
 - een enkel “sociaal statuut”
 - ambtenaren, bedienden, arbeiders, zelfstandigen, schoolgaand, gepensioneerd, ...

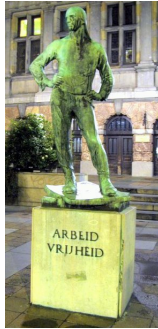
Sociale Zekerheidssysteem (2)

- Variabele kost van SZ: de uitkeringen
 - Bv. 600 euro/maand (school, inactief, pensioen)
 - 50% minimum marktloon
 - Modulatie functie van leeftijd, handicap, ...
 - Werk: opbouw persoonlijke reserve => pensioen
 - Actieve bijdrage aan samenleving belonen
 - Geen werk: som beschikbaar
- Vaste kost: de werkingskost
 - Wekelijkse of maandelijks uitbetaling
 - e-SZ: enkel computer kost
 - Sociale begeleiding is enige personeelskost
- Bijkomende dekkingen: via verzekering

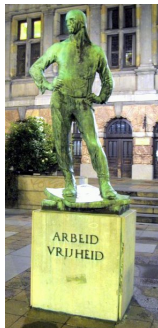
Belastingen (1)

- Principe:
 - Vergoeding voor wat men zelf niet kan
 - Burgers “kopen” diensten
 - Geen “herverdeling” en “dotaties”
- Belasten van arbeid en van elke vorm van inkomsten is contraproductief
 - Voor personen en bedrijven
- Dus enkel “verbruik” belasten
 - Werkt duurzame economie in de hand
 - Grondwettelijk beperken om politieke misgroei te begrenzen

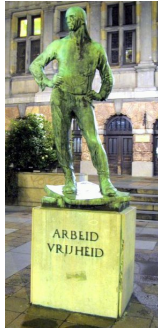
Belastingen (2)

- “België Ondersteboven”
 - Inning op lokaal vlak
 - Lokaal vlak koopt van hoger niveau diensten
 - Alle inkomstenbelasting af te schaffen
 - Verschuiven naar verbruikersbelasting
- Kan zelf regulerend werken
 - Mits gezonde democratie
 - Burger beslist decentraal, mandaten beperkt
- Verbruik belasten =
 - Consumptie of grondstof/energie
 - Infrastructuur (terugbetalen investering)
 - Diensten zijn arbeid, dus niet belasten

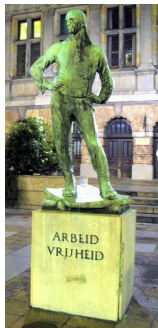

Openbaar en deugdelijk bestuur

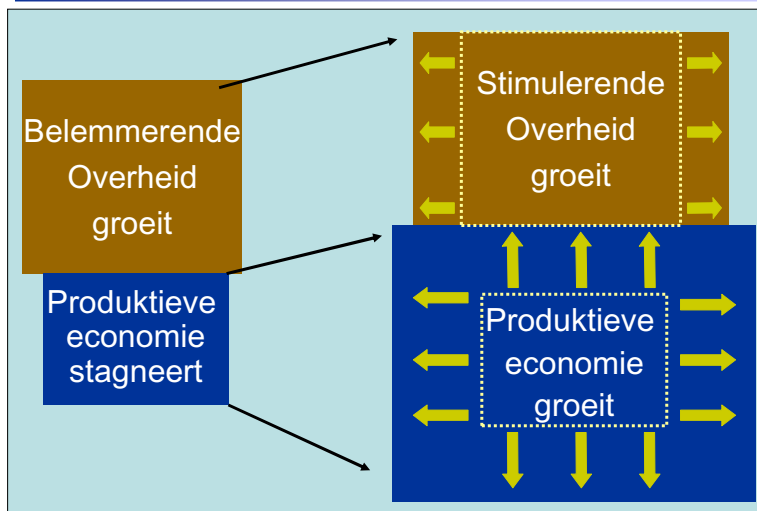
- Corporate governance and transparency
=> recht op inzage
- Waarom geldt dit niet voor de overheid?
(NV België)
- Als belastingen dienen om diensten te kopen, moet er dan geen concurrentie mogelijk zijn?
- Verzelfstandigen (NV, VZW) en demonopoliseren eerder dan privatiseren
- Overheid en zijn diensten kunnen failliet gaan!

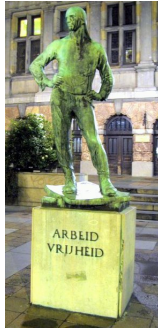

En nu ?

We worden er allen beter van

Besluit

Het probleem is vooral structureel
Micromaatregeltjes werken niet

Potentieel is duidelijk:

1,2 tot 1,7 meer productieven,
tot 200 miljard/jaar (met groei)

Dit kan veel welzijn kopen

Open Samenleving

=

Actieve Transparante
Welvarende Samenleving

WorkForAll

7 mei 2007

Work is a fundamental right

37